

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 60.890/1
van 23 februari 2017

over

een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘tot
wijziging en optimalisatie van diverse bepalingen van het
Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012’

Op 24 januari 2017 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘tot wijziging en optimalisatie van diverse bepalingen van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 16 februari 2017. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Marc RIGAUX en Michel TISON, assessoren, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Tim CORTHAUT, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 23 februari 2017.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt tot actualisering van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012¹. Enerzijds worden technische verbeteringen aangebracht. Anderzijds voert het ontwerp nieuwe regelingen in. Ten eerste wordt op het vlak van doorvoer voortaan ook voor doorvoer zonder overlading een vergunning verplicht gemaakt, terwijl voor doorvoer met overlading de procedure wordt vereenvoudigd. Ten tweede wordt de transparantie bevorderd door aangepaste rapporteringsverplichtingen. Ten derde, op het vlak van handhaving, worden een aantal inbreuken gedepenaliseerd, zodat die voortaan enkel via administratieve boetes worden bestraft; de toezichtsrechten en opsporingsbevoegdheden worden uitgeoefend door toezichthouders met ruime bevoegdheden aan wie de Vlaamse Regering de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie mag toekennen. Ten vierde wordt de controle op het eindgebruik versterkt door het opleggen van een gedetailleerd sjabloon voor de eindgebruikersverklaring, dat de Vlaamse Regering verder uitwerkt, en de verduidelijking van de maatstaf voor de risicoanalyse. Bovendien kan de Vlaamse Regering voortaan ook “algemene beperkende maatregelen” nemen, en zo elke overbrenging, uit- of doorvoer met een land tijdelijk schorsen.

Daarnaast worden ook twee andere decreten aangepast. Artikel 33 van het ontwerp brengt wijzigingen aan in artikel 3 van het decreet van 8 juli 2016 ‘houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 17 december 2015 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 2 maart 2007 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de uitvoering van de Overeenkomst tot verbod van de ontwikkeling, de productie, de aanleg van voorraden en het gebruik van chemische wapens en inzake de vernietiging van deze wapens, gedaan te Parijs op 13 januari 1993 (de Overeenkomst)’, met betrekking tot het opleggen van boetes.

Artikel 34 strekt tot opheffing van artikel 19 van het decreet van 20 december 2013 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2014’, omdat de boetes – althans van zodra het samenwerkingsakkoord van 17 december 2015 in werking treedt – zullen worden gestort in het Fonds Wapengerelateerde Boeten, voortaan geregeld in het ontworpen artikel 48/1 van het Wapenhandeldecreet (artikel 30 van het ontwerp).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

BEVOEGDHEID

2. De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft, bij de beoordeling van het Wapenhandeldecreet, de principiële bevoegdheid van het Vlaams Gewest op basis van artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 4°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ aanvaard voor de ontworpen controle op de wapenhandel. Op grond van die bepaling zijn de gewesten immers bevoegd voor de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en

---

¹ Voluit het decreet van 15 juni 2012 ‘betreffende de in-, uit-, doorvoer en overbrenging van defensiegerelateerde producten, ander voor militair gebruik dienstig materiaal, ordehandhavingsmateriaal, civiele vuurwapens, onderdelen en munitie’.

speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en de daaraan verbonden technologie evenals van producten en technologieën voor tweërlei gebruik, onverminderd de federale bevoegdheid inzake de in- en uitvoer met betrekking tot het leger en de politie en met naleving van de criteria vastgesteld in de Gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer.²

ALGEMENE OPMERKING

3. Het Wapenhandeldecreet bevat onder meer de omzetting van drie Europese richtlijnen, die in de artikelen 6 en 29 van het decreet worden vermeld. Het gaat om enerzijds richtlijn 2009/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 ‘betreffende de vereenvoudiging van de voorwaarden voor de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de Gemeenschap’ (titel 2 van het Wapenhandeldecreet) en anderzijds richtlijn 91/477/EEG van de Raad van 18 juni 1991 ‘inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens’ en richtlijn 93/15/EEG van de Raad van 5 april 1993 ‘betreffende de harmonisatie van de bepalingen inzake het in de handel brengen van en de controle op explosieven voor civiel gebruik’ (titel 3 van het Wapenhandeldecreet).

Uit de memorie van toelichting bij het ontwerp blijkt dat voor een volledige omzetting van de richtlijnen een aantal bijkomende definities en procedures nodig zijn, waarbij blijkbaar inspiratie wordt gezocht in een aantal andere Europeesrechtelijke instrumenten, in het bijzonder de dual-use verordening³, de vuurwapenverordening⁴ en de anti-folterverordening⁵.

Die verordeningen bevatten een aantal onmiddellijk toepasselijke bepalingen, maar vereisen voor hun praktische toepassing, hoewel de definitie van verordening in artikel 288 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie anders zou kunnen doen vermoeden, voor verschillende aspecten ook verder optreden van de lidstaten.

Gelet op het feit dat er een overlapping lijkt te bestaan tussen de goederen waarop het voorliggende ontwerp betrekking heeft en die verordeningen,⁶ verdient het aanbeveling de verhouding tussen het Wapenhandeldecreet en de verordeningen te verduidelijken. Voor aspecten

---

² Adv.RvS 50.117/1 van 22 september 2011 over een ontwerp dat geleid heeft tot het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012, *Parl.St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1371/1, p. 160-161, punt 3.1.

³ Verordening (EG) nr. 428/2009 van de Raad van 5 mei 2009 ‘tot instelling van een communautaire regeling voor controle op de uitvoer, de overbrenging, de tussenhandel en de doorvoer van producten voor tweërlei gebruik’.

⁴ Verordening (EU) nr. 258/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2012 ‘tot uitvoering van artikel 10 van het Protocol van de Verenigde Naties tegen de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties ter bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde misdaad (VN-protocol inzake vuurwapens), en tot vaststelling van uitvoervergunningen voor vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie en maatregelen betreffende de invoer en doorvoer ervan’.

⁵ Verordening (EG) nr. 1236/2005 van de Raad van 27 juni 2005 ‘met betrekking tot de handel in bepaalde goederen die gebruikt zouden kunnen worden voor de doodstraf, foltering of andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing’.

⁶ Zeker in het geval van verordening (EU) nr. 258/2012, die zelf naar richtlijn 91/477/EG verwijst, lijkt die overlapping onvermijdelijk, te meer daar bepaalde definities in beide instrumenten voorkomen, zij het niet noodzakelijk in identieke bewoordingen.

die in de verordeningen zelf geregeld zijn, past het immers niet om in een parallelle decretale regeling te voorzien, zelfs indien die op dezelfde wijze wordt verwoord. Tezelfdertijd kan het echter nodig zijn om toch in bepalingen te voorzien voor goederen die niet onder het toepassingsgebied van die verordening vallen, of voor goederen die er wel onder vallen, maar waarvoor verdere nationale uitvoeringsmaatregelen nodig zijn. Bijgevolg moet over de verhouding tussen het ontwerp en die verschillende Europeesrechtelijke regels niet enkel duidelijkheid worden gegeven in de memorie van toelichting, maar moet in voorkomend geval ook in het Wapenhandeldecreet zelf het toepassingsgebied worden verduidelijkt in het licht van de vermelde Europese verordeningen.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Artikel 2

4. In de ontworpen paragraaf 2/1 van artikel 8 van het Wapenhandeldecreet (artikel 6 van het ontwerp) alsook in het ontworpen artikel 30, § 1, laatste lid (artikel 18 van het ontwerp) wordt verwezen naar het Wassenaar Arrangement. Daarmee wordt klaarblijkelijk het “Wassenaar Arrangement on Export Controls for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies” bedoeld, een multilaterale exportstructuur met bijhorend Permanent Secretariaat waarvan de juridische grondslag onduidelijk is. Een definitie van het Wassenaar Arrangement moet worden toegevoegd aan artikel 2 van het Wapenhandeldecreet.

Artikel 4

5. Het ontworpen artikel 4, § 2, 2°, van het Wapenhandeldecreet stelt onder meer “de persoon die de goederen op het Belgische grondgebied voorhanden heeft” verantwoordelijk voor de aanvraag van vergunningen en voor de indiening van kennisgevingen.

Om in overeenstemming te zijn met de beginselen van de territoriale bevoegdheidsverdeling, past het erop te wijzen dat deze bepaling geen afbreuk doet aan het vereiste vastgelegd in wat artikel 4, § 1, van het Wapenhandeldecreet wordt, namelijk dat de band met het Vlaamse Gewest blijkt uit de woonplaats of de zetel van de aanvrager, dan wel uit het feit dat de uitvoer of overbrenging daadwerkelijk over het grondgebied van het Vlaamse Gewest verloopt.

Artikel 27

6. Het ontworpen artikel 46, § 3, laatste lid, van het Wapenhandeldecreet bepaalt dat de Vlaamse Regering aan toezichthouders ook de hoedanigheid kan toekennen van officier van gerechtelijke politie. De toevoeging van het woord “ook” scheidt verwarring, en wordt het best weggelaten.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME